

XV Olimpiada Znajomości Afryki

II etap

27 lutego 2017 r.

Gratulacje!

Pierwszy etap przeszedłeś pomyślnie. Uzyskałeś tym samym możliwość rozwiązania testu już w II etapie Olimpiady Znajomości Afryki. Test zawiera 70 pytań, zróżnicowanych tematycznie. Do każdego pytania zaproponowano trzy odpowiedzi: **z których tylko jedna jest prawidłowa**. Udzielenie odpowiedzi na pytania polega na wyborze odpowiedzi, którą uznasz za właściwą i zakreśleniu odpowiednio literki a), b) lub c) **w arkuszu odpowiedzi**. Jeśli przez pomyłkę zakreślisz niewłaściwą literkę, otocz ją kółkiem, a właściwą odpowiedź zaznacz krzyżykiem. Zakreślenie więcej niż jednej literki traktowane będzie jako odpowiedź błędna. Każda poprawna odpowiedź to jeden punkt dla Ciebie. Za test można uzyskać maksymalnie 70 punktów.

Na rozwiązanie całego testu przeznaczone jest 120 minut (2 godziny).

Czytaj uważnie zarówno pytania, jak i odpowiedzi! Nie trać punktów przez swą nieuwagę. W żadnym wypadku nie korzystaj z pomocy innych Olimpijczyków! Twój sąsiad nie jest wyrocznią, i tak naprawdę nie wiesz, jak jest przygotowany. Niesamodzielne rozwiązywanie testu (jak i jego próba) narażają Ciebie i drugiego Uczestnika na dyskwalifikację.

Pamiętaj, że udział w Olimpiadzie to nie klasówka – jest dobrowolny i wyraża chęć przygody, jaką jest spotkanie z Afryką!

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY UCZESTNIKA OLIMPIADY

Imię i nazwisko	
Szkoła, klasa	
Miejscowość, mail i telefon	

ARKUSZ ODPOWIEDZI

1. [A] [B] [C]	19. [A] [B] [C]	37. [A] [B] [C]	55. [A] [B] [C]
2. [A] [B] [C]	20. [A] [B] [C]	38. [A] [B] [C]	56. [A] [B] [C]
3. [A] [B] [C]	21. [A] [B] [C]	39. [A] [B] [C]	57. [A] [B] [C]
4. [A] [B] [C]	22. [A] [B] [C]	40. [A] [B] [C]	58. [A] [B] [C]
5. [A] [B] [C]	23. [A] [B] [C]	41. [A] [B] [C]	59. [A] [B] [C]
6. [A] [B] [C]	24. [A] [B] [C]	42. [A] [B] [C]	60. [A] [B] [C]
7. [A] [B] [C]	25. [A] [B] [C]	43. [A] [B] [C]	61. [A] [B] [C]
8. [A] [B] [C]	26. [A] [B] [C]	44. [A] [B] [C]	62. [A] [B] [C]
9. [A] [B] [C]	27. [A] [B] [C]	45. [A] [B] [C]	63. [A] [B] [C]
10. [A] [B] [C]	28. [A] [B] [C]	46. [A] [B] [C]	64. [A] [B] [C]
11. [A] [B] [C]	29. [A] [B] [C]	47. [A] [B] [C]	65. [A] [B] [C]
12. [A] [B] [C]	30. [A] [B] [C]	48. [A] [B] [C]	66. [A] [B] [C]
13. [A] [B] [C]	31. [A] [B] [C]	49. [A] [B] [C]	67. [A] [B] [C]
14. [A] [B] [C]	32. [A] [B] [C]	50. [A] [B] [C]	68. [A] [B] [C]
15. [A] [B] [C]	33. [A] [B] [C]	51. [A] [B] [C]	69. [A] [B] [C]
16. [A] [B] [C]	34. [A] [B] [C]	52. [A] [B] [C]	70. [A] [B] [C]
17. [A] [B] [C]	35. [A] [B] [C]	53. [A] [B] [C]	
18. [A] [B] [C]	36. [A] [B] [C]	54. [A] [B] [C]	

1. Kiedy Sahara zaczęła „znikać” i zmieniać się w pustynię? a) ok. 8000 r. p.n.e.; b) ok. 4000 r. p.n.e.; c) ok. 500 r. n.e.
2. Przed 800 laty w Ten-kodogo (Wagadugu) najeźdźcy, pozostawili podbitym autochtonom dawnych, dziedzicznych wodzów i nominalne prawo dysponowania ziemią. Tymi najeźdźcami byli: a) Diuła; b) Bambara; c) Mossi.
3. W językach bantu *Muntu* oznacza: a) Istotę Najwyższą; b) człowieka; c) przywódcę starszyzny.
4. Najwięcej Czarnych Afrykanów mówi obecnie językami z rodziny: a) Bantu; b) nilockiej; c) semito-chamickiej.
5. Tzw. języki wehikularne, są: a) odmianami języków europejskich (kreolskich); b) używane w kontaktach międzyplemiennych, zwłaszcza w handlu; c) narzucone przez administrację kolonialną.
6. Język *français-tiraillou (france-tiraju)*, zwany też niekiedy *petit-negre* rozpowszechniony został kiedyś przez żołnierzy w: a) w Afryce Zachodniej i w Kamerunie; b) na terenie dzisiejszej Demokratycznej Republiki Kongo; c) na Madagaskarze.
7. Absolutna większość muzułmanów w Afryce jest: a) sunnitami; b) szyitami; c) druzami.
8. Lokalną potęgą w Senegalu jest bractwo bractw (konfraternia – *tanka*) islamskie: a) kadirija; b) tidżanija; c) muridija.
9. Wśród chrześcijan w Afryce czarnej najliczniejsi są: a) rzymscy katolicy; b) protestanci z różnych denominacji; c) członkowie wspólnot tzw. afro-chrześcijańskich.
10. Tradycyjne religie afrykańskie przeżywają obecnie pod względem liczby wyznawców: a) renesans; b) wyraźny regres; c) zachowują stan posiadania.
11. Słynna dzięki swym rzeźbom i ceramice „kultura z Nok” – dzieło Nigrytów – istniała: a) u zlewu rzek Niger i Benue; b) w dolnym biegu Zambezi; c) nad Nilem, w okolicach dzisiejszego Chartumu.
12. Krwawe ofiary: a) nie występują w Czarnej Afryce; b) są cechą charakterystyczną dla Afryki zachodniej; c) były i są rozpowszechnione w całej Afryce.
13. Dawne imperia Ghana, Mali i państwo Songhajów z Gao swe bogactwo zawdzięczały: a) wydobyciu złota; b) handlowi niewolnikami; c) hodowli bydła.
14. Apogeum potęgi Mali przypada na wieki: a) IV-V w.; b) XIII-XIV; c) XVI-XVII.
15. Początki burzliwej historii Kanem-Bornu sięgają wieku: a) IX; b) XIII; c) XVI.
16. Kanem-Bornu swe bogactwo zawdzięczało: a) wydobyciu złota; b) handlowi niewolnikami; c) hodowli bydła.
17. Państwa Hausa, których początek sięga X wieku, islam przyjęły w wieku: a) XI; b) XIV; c) XIX.
18. Monomotapa (Matope), które powstało być może między X a XIII wiekiem, a na pewno istniało w wieku XV, było położone: a) na wschód od Jeziora Czad; b) u ujścia Nigru; c) na terenie dzisiejszego Zimbabwe.
19. Według Johna Mbitiego Afrykanie na ogół uważają, że bóstwa: a) zabierają Bogu część jego prerogatyw; b) są wrogiem Bogu; c) zostały stworzone przez Boga w ontologicznej kategorii duchów.
20. Największy zbiór bóstw czczonych przez jeden lud afrykański mają: a) Jorubowie; b) Aszanti; c) Niloci.
21. Ogun – bóstwo Jorubów – jest bóstwem, panem: a) żelaza i stali; b) pochrzynu (ignam) i jego zbiorów; c) bydła rogatego.
22. Garang, który spadając z nieba wchodzi do ludzkich ciał, to bóstwo: a) Azande; b) Dinka; c) Kikuju.
23. U większości ludów Afryki utrzymuje się przekonanie, że duchy mieszkają: a) w buszu; b) w sferach związanych z niebem; c) w niedostępnych jaskiniach.
24. Według Baganda istnieje forma duchowych bytów-mocy, znanych, jako mayembe (dosłownie „rogi”). Przedmioty te, głównie rogi bawołów i kozłów, są używane przez wróżbitów i znachorów w praktykach magicznych. Mayembe: a) posiadają moc samą z siebie; b) ich moc zależy od siły wróżbitów i znachorów; c) działają po wezwaniu duchów przez właścicieli mayembe.
25. Nzinga Mbamba, wybitna postać afrykańskiego chrześcijaństwa, był: a) królem Konga; b) katechistą w Sudanie; c) świeckim apostołem Mozambiku.

26. Wyjaśniając terminy *misje* i *promocja ludzka* podkreślono także, iż termin *promocja człowieka* pojawił się po raz pierwszy w: a) środowisku misjologów protestanckich; b) w dokumentach Soboru Watykańskiego II; c) w myśli teologów wyzwolenia.
27. Synod Biskupów z 1974 r. poświęcony był: a) sprawiedliwości w świecie; b) promocji ludzkiej; c) ewangelizacji w świecie współczesnym.
28. Różnorodność koncepcji promocji ludzkiej wpływa przede wszystkim z: a) uwarunkowań konkretnych społeczeństw; b) różnic antropologicznych; c) poziomu rozwoju gospodarczego.
29. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka a) opiera się na przekonaniu, iż każdy człowiek stworzony jest na obraz i podobieństwo Boga, dlatego musi być szanowany i dlatego każdy ma równe prawa; b) określa, że człowiek posiada podstawowe prawa, gdyż jest istotą rozumną; c) nie podaje podstaw filozoficznych i teologicznych praw człowieka.
30. Rozwiązania międzynarodowe, usiłujące zwalczyć klęskę głodu zmagają raczej w kierunku ograniczenia przyrostu naturalnego i w ten sposób likwidacji problemu głodu na świecie. A zgodnie z wyliczeniami dzisiaj, przy współczesnej technice produkcji żywności, to co mamy wystarczy dla: a) 6 miliardów ludzi; b) 12 miliardów ludzi; c) 18 miliardów ludzi.
31. Pod koniec roku 2000 na świecie żyło 880 mln analfabetów, co stanowiło 20% populacji powyżej 15 roku życia. Do tej ogromnej rzeszy osób niepotrafiących ani czytać, ani pisać trzeba doliczyć 113 mln dzieci nieobjętych nauczaniem. Regionem najbardziej dotkniętym zjawiskiem analfabetyzmu jest: a) Afryka subsaharyjska; b) Oceania; c) Azja Środkowo-Wschodnia.
32. Misjonarzami państwa Aksum, położonego na obszarze dzisiejszej Etiopii, byli Frumencjusz i Edejsusz. Byli to: a) Syryjczycy; b) Koptowie; c) Grecy.
33. Klasycznym językiem liturgicznym używanym do dzisiaj w Ortodoksyjnym Kościele Etiopskim stał się: a) język koptyjski; b) gatiopski; c) gyyz.
34. Alodia, ostatni bastion chrześcijaństwa w Nubii, poddała się Arabom w wieku: a) XII; b) XIV; c) XVI.
35. Próbę ponownego zaszczepienia katolicyzmu w Afryce Północnej podjął Franciszek z Asyżu, który w 1219 roku wysłał kilku zakonników: a) do Maroka; b) w okolice Kartaginy; c) do Egiptu.
36. W rejonie dolnego Konga gminy chrześcijańskie powstawały: a) od końca XV w.; b) w połowie XVI w.; c) na przełomie XVII i XVIII w.
37. Ruch Maji-Maji pod przywództwem Kinjikitile odwoływał się tak do religii, jak i do magii. Był on wymierzony przeciwko panowaniu: a) Francuzów; b) Niemców; c) Anglików.
38. Ze zmieszania się kuszyckich chamitów z Nilotami powstałi: a) Masajowie; b) Fangowie; c) Ganda.
39. Dziś Ganda są w większości: a) muzułmanami; b) chrześcijanami; c) wyznawcami religii tradycyjnych.
40. Ovimbundu (Mbundu) są najliczniejszym ludem: a) Angoli; b) Namibii; c) Botswany.
41. Jeszcze za czasów brytyjskich trzon partii *Kenya African Union* stanowili: a) Masajowie; b) Kikuju; c) Niloci.
42. Niloci to zamiłowani hodowcy bydła; pasterstwem i hodowlą zajmują się u nich: a) kobiety; b) mężczyźni; c) nie ma wyraźnego podziału na płeć.
43. Bliscy krewni Dinka ale jednocześnie ich odwieczni wrogowie to: a) Szyllukowie; b) Luo; c) Nuerowie.
44. Sererowie uchodzą za: a) zamiłowanych rolników; b) hodowców bydła; c) zbieraczy.
45. Najpotężniejszym państwem przez nich stworzonym była, powstała na początku XVIII w., federacja Aszantów. Anglicy pokonali ją dopiero w 1892 r. po wielu wyprawach i zawziętych walkach. Jaki to lud? a) Akan; b) Ewe; c) Dinka.
46. Tradycyjnie dominującą w społeczeństwie Rwandy grupą społeczną byli: a) pasterze Tutsi; b) rolnicy Hutu; c) rybacy Twa.
47. Szczyt swej potęgi monarchia Rwandy osiągnęła w XVIII w. Pełną niepodległością cieszyła się przez cały wiek XIX i dopiero w 1899 r. uznała nad sobą protektorat: a) Belgii; b) Niemiec; c) Francji.
48. Pierwszym premierem i wieloletnim prezydentem niepodległej Kenii był: a) Paul Biya; b) Jomo Kenyatta; c) Blaise Compaore.

49. Rozmiłowani w niezależności Hererowie stawiali zacięty opór podbojowi kolonialnemu: a) Anglików; b) Portugalczyków; c) Niemców.
50. Bł. Izydora Bakanja, afrykański męczennik, pochodził z: a) Mozambiku; b) Sudanu; c) Zairu (Konga).
51. Biskupi Afryki i Madagaskaru, obecni na Soborze Watykańskim II, postanowili utworzyć własny Sekretariat Generalny, a później *Symposium Konferencji Episkopatów Afryki i Madagaskaru* (S.C.E.A.M.). Nastąpiło to na przełomie lipca i sierpnia 1969 r. w: a) Kampali; b) Jaunde; c) Bamako.
52. Pierwszym królem Rwandy (1091-1124) był: a) Kagami; b) Gihanga; c) Mrule.
53. Baghirmi było państwem położonym na obecnych terenach: a) Ugandy; b) Czadu; c) Burkina Faso.
54. Kult Bwiti występuje na terenie: a) Gabonu; b) Rwandy; c) Sudanu Południowego.
55. Jakie wydarzenie autorzy muzulmańscy nazywają małą hidżrą: a) zajęcie ważnego portu Aleksandria w Egipcie; b) ucieczkę części zwolenników Mahometa do Etiopii w pierwszych latach tworzenia się islamu; c) osiedlenie się wspólnot muzulmańskich na terenie współczesnej Tunezji.
56. Kraina geograficzna, nazywana przez Arabów Bilad as-Sudan — „Kraj czarnych ludzi” a) stanowi szeroki pas między pustynią Saharą a strefą leśną rozciągający się od Oceanu Atlantyckiego aż po dolinę Nilu; b) obejmuje współczesne tereny Republiki Sudanu i Republiki Południowego Sudanu; c) obejmuje teren Afryki Subsaharyjskiej.
57. Gwinea Bissau była kolonią: a) Francji; b) Wielkiej Brytanii; c) Portugalii.
58. Kamerun Wschodni po I Wojnie Światowej należał do: a) Niemiec; b) Francji; c) Wielkiej Brytanii.
59. Pierwszy człowiek, o którym wiadomo, że przepłynął Ocean Indyjski, nazywał się: a) Aleksander Nearchus; b) Fa Hsien; c) Scylax z Karyandy.
60. Ceuta i Melilla, dwa miasta w sumie o powierzchni 32 km², położone w Afryce Północnej, „wciśnięte” w Maroko, należą do: a) Wielkiej Brytanii; b) Hiszpanii; c) Francji.
61. „Zamani” jest: a) określeniem dla nieograniczonego czasu przeszłego (makroczasu); b) wspólnym przodkiem wszystkich ludów Bantu; c) nazwą świata podziemnego w mitologii Bagandów.
62. Największa z rzek Afryki Południowej uchodzących do Oceanu Atlantyckiego to: a) Oranje; b) Zambezi; c) Kunene.
63. Narody wschodnich wybrzeży Afryki były znane Arabom w średniowieczu pod nazwą: a) Dura; b) Zandż; c) Kalari.
64. Mangan Mokone Mata był: a) założycielem Kościoła etiopiańskiego; b) przywódcą religijnym w Mali; c) księdzem katolickim prowadzącym misje w XIX wieku w Zanzibarze.
65. Wśród zgromadzeń misyjnych pierwszymi na zachodnich wybrzeżach Afryki byli: a) Ojcowie Biali; b) Misjonarze Ducha Świętego; c) Jezuici.
66. Co to jest *négritude*? a) „murzyńskość” czyli filozofia, poglądy, religia, temperament, styl życia Afrykańczyków; b) określenie ciemnoskórych mieszkańców Afryki; c) nieformalne stowarzyszenie niewolników pochodzenia murzyńskiego.
67. Jakie ośrodki, oprócz Egiptu, zwane wg B. Davidsona „nosicielami kultury afrykańskiej” istniały ok. 950 r. p.n.e.? a) Kusz, Kartagina i południowy cypel Arabii; b) Chartum, Asuan i Kusz; c) Tereny dzisiejszej Namibii.
68. Jak nazywa się starożytna świątynia w Meroe, którą opisywał już Herodot i której ruiny zachowały się do dziś? a) Świątynia Faraonów; b) Świątynia Słońca; c) Świątynia Królów.
69. Założycielem Kościoła Apostolskiego Vopostari w Zimbabwe był: a) Nomapuleti Floraludlolo; b) Muchabaya Ngomberume; c) Jon Owalo.
70. W okręgu Bonduku oraz zachodniej i centralnej Ghanie wyznawcy islamu: a) występują zdecydowanie przeciwko wszelkim przejawom sztuki figuralnej; b) akceptują miejscowe, bardzo bogate i osadzone w tradycji ornamenty roślinne; c) mają taki szacunek dla masek, że nawet sami je rzeźbią.